

Karjeras izglītības programma

ULBROKAS VIDUSSKOLAS
KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

IEVADS

21.gadsimta sabiedriskajā dzīvē notiek dažādas izmaiņas. Tās ietekmē arī fakts, ka pagarinās cilvēka mūža ilgums. Mainīgajos dzīves procesos un darba tirgus tendencēs raksturīga iepriekšējā gadsimtā sastopamo profesiju izzušana un pilnīgi jaunu profesiju rašanās.

Skolēna karjeras vadības prasmju veidošanās notiek kompetencēs pamatotas karjeras izglītības apguves procesā. Karjeras izglītība veido sistematizētu zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu, kas palīdz izprast indivīda personības piemērotību noteiktām profesionālās darbības jomām un konkrētai profesijai.

Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, izglītības iestādei jānodrošina skolēniem aizvien daudzveidīgāka mācīšanās pieredze. Šī uzdevuma īstenošanai izglītības iestādē, pamatojoties uz iestādes darba mērķi un uzdevumiem un sekojot jaunākajām nostādnēm izglītības politikā, izstrādāta karjeras izglītības programma.

Karjeras izglītības programmas **mērķis** ir piedāvāt pedagoģiskajam personālam realizēt programmas saturu, kas orientēts uz skolēna personības izzināšanu, viņa interešu, dotumu, prasmju un vērtību atklāšanu tā, lai skolēns, pazīstot sevi, spētu patstāvīgi veidot, vadīt un attīstīt savu karjeru, pieņemt lēmumus karjeras plānošanā un tos realizēt.

Lai īstenotu karjeras izglītības programmas mērķi, svarīgi ir šādi **uzdevumi**.

- Nodrošināt strukturēti pēctecīgu, visiem skolēniem pieejamu karjeras izglītības programmas satura apguvi.

- Radīt kompetenču pieejā pamatotus pedagoģiskos apstākļus, kas katram skolēnam sniedz iespējas veidot un attīstīt karjeras vadības prasmes viņam vispiemērotākajā veidā.
- Sniegt skolēnam daudzveidīgas sadarbības iespējas ar pedagoģiskā personāla pārstāvjiem un citiem partneriem.
- Sniegt skolēnam iespējas saņemt profesionālu karjeras atbalstu.

Karjeras izglītības **programma ietver:**

- izglītības politikas ārējo normatīvo aktu pamatojumu;
- karjeras izglītības realizēšanā iesaistītā personāla kompetenču sadalījumu;
- karjeras attīstības atbalsta jomu raksturojumu;
- karjeras izglītības tematisko satura plānojumu ;
- klases stundu “Karjeras izvēle” sadalījumu;
- sasniedzamo rezultātu skolēna karjeras vadības prasmju veidošanā vai pilnveidē;
- absolventu turpmāko gaitu monitoringu un absolventu iesaistīšanu karjeras attīstības atbalsta īstenošanā;
- metožu un paņēmieni piedāvājumu karjeras izglītības satura apgūvē;
- karjeras izglītības īstenošanas metodes un paņēmienus;
- karjeras izglītības īstenošanai ieteicamos metodiskos un informatīvos resursus.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS NORMATĪVAIS PAMATS

Karjeras izglītības programma veidota, pamatojoties uz nosacījumiem un noteikumiem, kas ietverti Latvijas Republikas izglītības politikas dokumentos. Ir izstrādāti dažādi normatīvie dokumenti un prasības, kas nosaka **karjeras attīstības atbalsta īstenošanu skolās**. Tie ir gan likumi, gan Ministru kabineta noteikumi un rīkojumi, gan citu valsts institūciju noteikumi.

Skatīt interneta resursus:

- Latvijas Republikas Izglītības likums (1998), ar grozījumiem 2013.gadā, kad likumā iekļauti un definēti ar karjeru saistītie pamatjēdzieni: “karjera”, “karjeras izglītība” un “Karjeras attīstības atbalsts”, kā arī noteikta pašvaldības atbildība par bērnu un jauniešu karjeras izglītības nodrošināšanu savā teritorijā (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=50759>);
- Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem;
- Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un valsts pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem;
- MK noteikumi Nr.831 (2016). *Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu, vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību*, kuros minēts, ka izglītības iestāžu akreditācijas procesā tiek vērtēts arī **atbalsts izglītojamajiem karjeras izglītībā** (22.4.4.pants), un paredzēta karjeras izglītības pašnovērtējuma iekļaušana izglītības iestādes pašnovērtējuma ziņojumā (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=287602>);
- MK noteikumi Nr.264 (2017). *Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām*, kuros iekļauti **pedagoga karjeras konsultanta profesionālās darbības pamatuzdevumi** un kvalifikācijas pamatprasības (sk. <https://m.likumi.lv/doc.php?id=291004>);
- Klases stundu programmas paraugs (VISC, 2016);
- Karjeras izglītības paraugprogramma (RIIMC, 2011);
- Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm (VIAA, 2019);
- Pedagoģa karjeras konsultanta profesijas standarts (2014);
- Karjeras konsultanta profesijas standarts (2011).

Izglītības likumā ietvertie nosacījumi:

17.pants. Pašvaldību kompetence izglītībā.

(3) Republikas pilsētas pašvaldība un novada pašvaldība (5) nodrošina bērnu un jauniešu karjeras izglītību.

30.pants. Izglītības iestādes vadītājs.

(3¹) Izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādē piekļuvi bibliotekārajiem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem.

55.pants. Izglītojamā tiesības.

Izglītojamajam ir tiesības (3) (..) saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus.

Izglītības likuma grozījumos (2013) ietverta **Karjeras izglītības terminoloģija**, papildinot 12.pantu ar jauniem punktiem šādā redakcijā:

(12¹) **karjera** – izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā;

(12²) **karjeras izglītība** – izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei;

(12³) **karjeras attīstības atbalsts** – pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu.

Noteikumos par mācību priekšmetu standartiem ietverti šādi nosacījumi.

- Latvijas Republikas normatīvajos dokumentos, kas nosaka izglītības programmās realizējamo saturu, skaidrots, ka karjeras izglītības pasākumi tiek iekļauti **integrētā, pēctecīgā programmā**, kas tiek īstenota skolas izglītības apguves procesā.
- Noteikumos par mācību priekšmetu standartiem karjeras izglītībai izvirzītie mērķi un uzdevumi paredz pedagogiem visos mācību priekšmetos motivēt skolēnus mūžizglītībai un apzinātai **karjeras izvēlei**, tādēļ mācību stundās aplūkojamo tēmu lokā jāietver jautājumi par *karjeru* un *karjeras izvēli*.
- Karjeras izglītības mācību darba uzdevumi paredz tādu skolēna karjeras vadības prasmju veidošanu un attīstīšanu, kas nepieciešamas ne tikai konkrētā profesijā, bet kas ir arī universālas un *pārnemas* uz jebkuru profesionālās darbības nozari.
- Karjeras izglītības apguves veiksmīgs rezultāts orientēts uz to, lai cilvēks spētu sekmīgi iekļauties 21.gadsimta darba tirgū un prastu vadīt un attīstīt savu karjeru mūža garumā.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta iekšējos noteikumos Nr.17 (2017). *Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika* nosaka akreditācijas procesā izvērtēt šādus jautājumus:

- vai izglītības iestādē ir izstrādāta **karjeras izglītības programma**;
- vai izglītības iestādē ir **pieejams pedagogs karjeras konsultants** un skolēniem tiek nodrošinātas individuālās un grupu karjeras **konsultācijas**;

- vai karjeras izglītības pasākumu koordinēšanai ir **izvēlēts atbildīgais darbinieks** un ir noteikta pedagoģiskā personāla atbildības sadale karjeras izglītības īstenošanā;
- **kā** izglītības iestādes **pedagoģiskais personāls** iesaistās karjeras izglītības īstenošanā;
- vai izglītības iestādē ir **pieejama aktuāla informācija**, arī **e-formā**, par īstenotajām izglītības programmām, to skaitā par karjeras izglītības programmu;
- vai **skolēniem ir nodrošināti** brīvi pieejami **daudzveidīgi informatīvie karjeras resursi**, to skaitā par tālākizglītības iespējām vidējās profesionālajās un augstākajās izglītības iestādēs un to piedāvātajām izglītības programmām; par “darba pasaules” daudzveidību, tās attīstības tendencēm un dažādām profesijām;
- vai izglītības iestāde **organizē karjeras izglītības pasākumus**, arī meistarklases, **kopā ar dažādu profesiju pārstāvjiem, sociālajiem partneriem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, absolventiem un vecākiem**;
- vai izglītības iestādes **e-vidē** karjeras izglītības process tiek **regulāri aktualizēts** atbilstoši reālajai situācijai;
- vai izglītības iestāde **organizē** informatīvos **pasākumus** izglītības iestādes **potenciālajiem skolēniem**, viņu vecākiem;
- vai izglītības iestādē tiek **apkopota un analizēta informācija** par absolventu turpmākajām izglītības vai profesionālā darba gaitām.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS REALIZĒŠANĀ IESAISTĪTO PUŠU SADARBĪBA

Izglītības iestādes vadības kompetences karjeras izglītības realizēšanā izglītības iestādē ir:

- nodrošināt karjeras izglītības programmas realizēšanu;
- regulāri veikt karjeras izglītības programmas monitoringu;
- nodrošināt karjeras izglītības realizēšanai nepieciešamos resursus.

Pedagoga karjeras konsultanta kompetences karjeras izglītības realizēšanas nodrošināšanā izglītības iestādē ir:

- veidot izglītības iestādes profilam atbilstošu karjeras izglītības programmu;
- vadīt, koordinēt un uzraudzīt karjeras izglītības programmas realizēšanu iestādē;

- nodrošināt izglītības iestādes darbu ar daudzveidīgiem karjeras informācijas resursiem, arī e-vidē;
- sniegt metodisko atbalstu pedagoģiskajam personālam karjeras izglītības realizēšanā;
- sniegt karjeras atbalstu (arī karjeras konsultācijas) skolēniem;
- sniegt karjeras atbalstu skolēnu vecākiem.

Karjeras attīstības atbalsta priekšnoteikums ir tajā iesaistīto speciālistu sadarbība, pienākumu un atbildības sadale atbilstoši kopīgi sasniedzamajiem mērķiem.

Pedagogs karjeras konsultants:

- koordinē pedagogu un atbalsta personāla sadarbību karjeras atbalsta sniegšanai, konsultē un informē skolēnus, viņu ģimenes un pedagogus par aktualitātēm karjeras izglītībā, izglīto skolēnus, pedagogus un vecākus karjeras izvēles jautājumos, sadarbojas ar dažādiem partneriem karjeras atbalsta jautājumos, veic pētniecisko un metodisko darbu skolā, pilnveido savu profesionālo kvalifikāciju.

Skolas vadības komanda:

- **direktors**- nodrošina karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamību skolā;
- **direktora vietnieks mācību darbā**- koordinē un pārrauga izglītības darbu skolā;
- **direktora vietnieks audzināšanas darbā**- koordinē un pārrauga audzināšanas darbu, t.sk., karjeras izglītības un interešu izglītības darbu skolā, koordinē klašu audzinātāju darbu un karjeras atbalsta pasākumu norisi skolā, nodrošina informācijas apriti par aktualitātēm karjeras izglītībā, veicina pedagogu tālākizglītību par karjeras izglītības jautājumiem.

Skolotāji:

- **mācību priekšmetu skolotāji**- informē un konsultē skolēnus un vecākus par karjeras izglītības jautājumiem sava mācību priekšmeta saturā ietvaros;
- **klases audzinātājs**-

- izstrādā un īsteno klases audzinātāja programmu saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, audzināšanas darbības un karjeras izglītības plānu, klases audzinātāju stundu programmu, izglītojamo vecumposma īpatnībām, skolēnu vajadzībām un interesēm;
- veic skolēnu izpēti savas kompetences ietvaros un analizē viņu attīstības dinamiku, nosakot viņu attīstības virzības raksturu un apjomu;
- rūpējas, lai klasē būtu labvēlīga vide skolēnu personības attīstībai un izglītošanai, kopā ar skolēnu plāno un organizē klases pasākumus un sekmē klases dalību skolas un citos pasākumos;
- izzina skolēna ģimenes iespējas bērna audzināšanā un sadarbojas ar vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, palīdzot risināt ar izglītojamā personību, izglītošanos un vērtību sistēmas veidošanu saistītus jautājumus;
- **interesu izglītības pedagogi**- informē un konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām interešu izglītības programmas satura ietvaros.

Atbalsta personāls:

- **bibliotekārs** – informē skolēnus, pedagogus un vecākus par jaunāko literatūru (grāmatas, prese, bukleti, metodiskie līdzekļi) karjeras izglītībā, veido tematiskās izstādes, palīdz meklēt informāciju internetā un sniedz citu informatīvo atbalstu;
- **izglītības psihologs** – novēro skolēnus mācību stundās un veic psiholoģisko izpēti un individuālo psihodiagnostiku, skolēnu grupu psiholoģisko izpēti un konsultē par karjeras izglītības jautājumiem, palīdzot skolēniem apzināties viņu spējas, intereses un dotumus;
- **sociālais pedagogs** – konsultē skolēnus, viņu ģimenes, pedagogus par sociālo jautājumu risināšanas kārtību un iespējām pašvaldībā saistībā ar karjeras atbalsta pieejamību;
- **logopēds** – konsultē skolēnus un viņu vecākus par logopēdiskiem jautājumiem, ja tas skar skolēna karjeras izvēli;
- **skolas mediķis** – konsultē skolēnus un viņu vecākus par karjeras izvēles iespējām skolēnu veselības dēļ, ja tas skar skolēnu profesionālos nodomus.

Sadarbības partneri ārpus izglītības iestādes:

- **valsts un pašvaldību iestādes:**

- **Izglītības un zinātnes ministrija** – izstrādā normatīvos aktus;
- **Ekonomikas ministrija** – izstrādā un sniedz darba tirgus programmas;
- **Valsts izglītības satura centrs** – izstrādā izglītības standartus un mācību paraugprogrammas;
- **Valsts izglītības attīstības aģentūra** – nodrošina informatīvos un metodiskos materiālus un veicina sistēmas pilnveidi;
- **Nodarbinātības valsts aģentūra** – izstrādā un publicē karjeras atbalsta materiālus un piedāvā informatīvos pasākumus;
- **Izglītības kvalitātes valsts dienests** – akreditē skolas un programmas un izstrādā karjeras izglītības vērtēšanas kritērijus;
- **Ropažu novada pašvaldība** – nodrošina karjeras izglītības pieejamību, informē par vietējo darba tirgu un tā attīstības perspektīvām;
- **absolventi** – dalās ar personisko pieredzi;
- **vecāki** – informē par savu karjeru un sniedz padomus karjeras virziena izvēlei;
- **tālākās izglītības iestādes** – informē un iepazīstina jauniešus ar piedāvātajām izglītības programmām;
- **nozaru profesionālās apvienības un asociācijas** – informē par nozarē strādājošiem uzņēmumiem un pieprasītām profesijām;
- **darba devēji** – iepazīstina ar darba pasauli, informē par vietējo darba tirgu un darba iespējām.

KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA JOMAS

Karjeras attīstības atbalsts izglītības iestādē ietver trīs pamatjomas:

1. **Pašizziņa**, kas ietver:
 - izpratnes veidošanu par sevi, apkopojot un analizējot pašizpētē iegūto informāciju;
 - kritiskās domāšanas attīstīšanu, izvērtējot savas personības iezīmes, raksturu, vērtības, dotumus un spējas;
 - jēgpilnu un mērķtiecīgu jaunradi, paaugstinot savas kompetences.
2. **Karjeras iespēju izpēte**, kas ietver:
 - profesiju pasaules un tās attīstības pētīšanu;

- dažādu izglītības un darba iespēju pētīšanu Latvijā un pasaulē;
- daudzveidīgu informācijas avotu izmantošanu, izvērtējot, atlasot un analizējot karjeras informāciju;
- digitālās prasmes izmantošanu karjeras informācijas atrašanā un izvērtēšanā.

3. **Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana**, kas ietver:

- karjeras plāna veidošanu;
- karjeras attīstības lēmumu pieņemšanu;
- karjeras pašvadīšanu.

Karjeras izglītības īstenošanas inovatīvais aspekts.

Skolēnam karjeras izglītības apguves procesā **ir iespēja:**

- apgūt karjeras izglītību kompetenču pieejā;
- veikt padziļinātu sevis izpēti;
- noteikt savas personības tipa piemērotību konkrētām profesionālās darbības nozarēm;
- mācīties pēc individuāla mācību plāna atbilstoši savam mācīšanās stilam un personības tipam;
- izstrādāt personīgo "*Karjeras portfolio*" sevis izzināšanas un profesiju pasaules izpētes darbam ilglaicīgā nākotnē;
- saņemt karjeras konsultācijas: individuāli vai grupā.

Skolotājiem ir iespēja saņemt informatīvo un metodisko atbalstu no pedagoga karjeras konsultanta skolēna karjeras izglītības realizēšanai.

Skolēnu vecākiem ir iespēja:

- piedalīties izglītojošos semināros par karjeras atbalsta sniegšanu saviem bērniem;
- piedalīties profesionālo nozaru meistarklasēs;
- piedalīties stundu vadīšanā, iepazīstinot skolēnus ar savu profesiju;

- saņemt karjeras konsultācijas par sava bērna profesijas izvēli.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS TEMATISKAIS PLĀNOJUMS – PROJEKTS.

Iespējamais norises laiks	Karjeras izglītības saturs	Sasniedzamais rezultāts	Atbildīgie	Pieaicinātie	Resursi
		Skolēna karjeras vadības prasmju (KVP) veidošanās/pilnveide	Realizētāji izglītības iestādē	Speciālisti Nozaru profesionāļi Konsultanti	

Skolotāju izglītošana karjeras vadības jautājumu iekļaušanā mācību priekšmetu saturā un ārpusstundu darbā

Pirms mācību gada	Seminārnodarbība izglītības iestāžu pedagoģiskajam personālam “Metodiskie paņēmieni karjeras izglītības integrēšanā mācību un ārpus stundu darbā”.	Dalībnieki ir saņēmuši metodiskos materiālus un apguvuši praktiskus paņēmienus karjeras izglītības realizēšanai klases un mācību priekšmetu stundās, interešu izglītībā.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
1.SEMESTRIS	Pedagoģiskā personāla gatavošanās VIAA organizētajai “Karjeras nedēļas” norisei.	Dalībnieki ir saņēmuši informāciju, izdales materiālus, izveidojuši plānu “Karjeras nedēļas” organizēšanai.	Pedagogs karjeras konsultants	VIAA informācijas un karjeras departaments	Pavairoti izdales materiāli, sanāksmes telpa, tehniskais aprīkojums

Skolēnu karjeras konsultēšana

Visu mācību gadu	Individuālās karjeras konsultācijas	Skolēniem iespējams noteikt bērna personības tipu un tā piemērotību atbilstošām	Pedagogs karjeras konsultants	Psihologs	Konsultēšanas telpa
------------------	-------------------------------------	---	-------------------------------	-----------	---------------------

profesionālajām
nozarēm.

KVP – sevis
izzināšana.

Topošie absolventi
guvuši atbalstu
karjeras izvēles
procesā.

KVP – sevis
izzināšana, lēmumu
pieņemšana.

Darbs ar skolēnu “Karjeras portfolio”

Visu mācību gadu

Karjeras
izglītības
nodarbībās,
klases
stundās,
datorikas
stundās

“Karjeras portfolio”
sakārtošana vai
papildināšana:
struktūras izveide,
skolēna personīgā
karjeras plāna izstrāde
mācību gadam, plānoto
izpētes materiālu
ievietošana.

Skolēni ir iesākuši
veidot vai turpina
papildināt iepriekšējā
gadā iesākto
personīgo “Karjeras
portfolio”.

KVP – mērķu
izvirzīšana, plānošana,
sevis izzināšana,
pašvērtēšana,
informācijas iegūšana
un apstrāde.

Pedagogs
karjeras
konsultants,
klašu
audzinātāji

Datorikas
skolotāji,
vecāki

Pavairoti izdales
materiāli, portfolio
mapes

Mācību priekšmetu tematiskās jomas saistībā ar noteiktām profesijām

1.semestris	Tematiskas stundas “Kurās profesijās ir nepieciešamas ... (mācību priekšmeta nosaukums) apgūstamās zināšanas, prasmes un iemaņas”. Mācību priekšmetu reklāmu izstādes (saistībā ar profesijām).	Skolēni prot sasaistīt konkrēta mācību priekšmeta saturu ar veicamo noteiktās profesijās un apgūto zināšanu praktisko pielietojumu reālajā dzīvē. Mācīšanās motivācijas paaugstināšanās. KVP – “darba pasaules” izpēte.	Visu mācību priekšmetu skolotāji	leteicams uzaicināt dažādu nozaru pārstāvjus	Profesiju katalogs, interneta resursi (profesijupasaule.lv), materiālu noformēšanai nepieciešamie līdzekļi
Visās mācību priekšmetu stundās					

Karjeras nedēļa saskaņā ar Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) vadlīnijām un organizētajiem pasākumiem

1.semestris	Seminārnodarbība 9.klašu skolēniem “Veiksmīgas karjeras veidošana” – par nosacījumiem un faktoriem, izvēloties turpmākās izglītības vai profesionālās darbības virzienu.	Skolēni izprot karjeras veidošanas nosacījumus. KVP – iegūto zināšanu analīze, sintēze un pielietošana, lēmumu pieņemšana.	Pedagogs karjeras konsultants		Semināra telpa, tehniskais aprīkojums
--------------------	---	--	-------------------------------	--	---------------------------------------

1.SEMESTRIS	Tikšanās ar izglītības iestādes absolventiem, vecākiem, kas pārstāv dažādas profesijas. Uzņēmumu produktu izstādes. Uzņēmumu reklāmu izstādes. Ekskursijas uz darbavietām.	Skolēni ir iepazinušies ar dažādu profesiju pārstāvju pieredzes stāstiem un profesijas apguves iespējām. KVP – “darba pasaules” izpēte.	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē pasākumu norisi)	Izglītības iestādes absolventi, vecāki, nozaru profesionāļi	Tikšanās telpas, prezentēšanas aprīkojums, uzņēmumu reklāmas, ražotā produkcija
-------------	--	---	--	---	---

1.SEMESTRIS	Ar profesiju saistītās nodarbes brīvajā laikā (hobiji). Zīmējumu, kolāžu, fotogrāfiju, rokdarbu u.c. brīvajā laikā radīto darbu izstādes “Mani vaļasprieki”, “Mana sapņu profesija” u.c..	Skolēni spēj saistīt brīvā laika nodarbes ar izvēlēto profesiju, ir pilnveidojuši radošās prasmes. KVP – dotumu un talantu pilnveide, kompetenču attīstīšana karjeras veidošanas aspektā.	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	Vietējie mākslinieki, amatnieki, interešu grupu pārstāvji, vecāki	Mākslinieciskās noformēšanas līdzekļi
-------------	---	---	--	---	---------------------------------------

2.SEMESTRIS	Vecāku seminārs / konference “Kā atbalstīt bērnu karjeras	Vecāki ir guvuši izpratni par atbalsta sniegšanas iespējām bērniem un saņēmuši	Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē,	Lektors – karjeras vadības jautājumu speciālists.	Semināra telpa, datortehnika
-------------	---	--	--	---	------------------------------

	veidošanā un karjeras izvēlē”.	profesionālus padomus.	piesaista speciālistus)	Diskusijas dalībnieki – vecāki, karjeras konsultanti, VIAA, NVA, RIIMC pārstāvji	
--	--------------------------------	------------------------	-------------------------	--	--

“Profesiju pasaules” izzināšana

1.SEMESTRIS	Skolotāja profesija (saistībā ar Skolotāju dienu), skolotāju veidotas prezentācijas, stāsti par savu karjeras ceļu, foto, video, apbalvojumi u.c. izstādes.	Skolēni guvuši priekšstatu par skolotāja profesijas publiski “neredzamo” pusi. KVP – profesiju pasaules izzināšana.	Pedagogs karjeras konsultants (koordinē), mācību priekšmetu skolotāji	Absolventi – skolotāji, vecāki – skolotāji, bijušie skolas skolotāji	Prezentāciju demonstrēšanas resursi, izstāžu telpas
--------------------	---	---	---	--	---

1.SEMESTRIS	Mācību ekskursijas uz kultūras iestādēm un uzņēmumiem (iepazīšanās ar apskates objektu darbinieku profesijām un viņu veicamā darba saturu).	Skolēni ir paplašinājuši zināšanas par dažādu iestāžu, uzņēmumu darbinieku profesijām. KVP – “profesiju pasaules” izpēte, daudzveidīgu informatīvo resursu	Direktora vietnieki, pedagogs karjeras konsultants.	Ekskursiju gidi, nozaru speciālisti	Līdzekļi ekskursiju apmeklējumam
--------------------	---	--	---	-------------------------------------	----------------------------------

izmantošana un
apstrāde.

1.SEMESTRIS	Profesiju izpēte jomās, kas saistītas ar svētku gatavošanu un darbinieku pienākumiem, strādājot svētku laikā.	Skolēni ir guvuši paplašinātu priekšstatu par profesijām, kas saistītas ar svētku gatavošanu vai darbu svētkos, to specifiku. KVP – “profesiju pasaules” izpēte.	Mācību priekšmetu skolotāji, pulciņu vadītāji	Nozaru speciālisti	Interneta resursi, profesiju apraksti
--------------------	---	--	---	--------------------	---------------------------------------

Skolēna personības izzināšana

1.SEMESTRIS	Nodarbības skolēnu interešu, dotumu, spēju, stipro pušu, mērķu, mācīšanās motivācijas izzināšanā, vērtību noteikšanā.	Skolēni ir iepazīlušies ar personības izpētes metodēm un paņēmieniem. KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana, iegūto rezultātu analīze.	Pedagogs karjeras konsultants	Skolu psihologi	Pavairoti izpētes materiāli, darba lapas, pieejami interneta resursi
--------------------	---	---	-------------------------------	-----------------	--

1.SEMESTRIS	Kolāža “Mani karjeras mērķi” (tās centrā skolēna foto, kādas asociācijas,	Skolēni ir iemācījušies izveidot savus vizuālos profilus.	Klašu audzinātāji, pedagogs	Žurnāli, laikraksti, attēli, foto, datorgrafikas materiāli u.tml.
--------------------	---	---	-----------------------------	---

Karjeras izglītības nodarbībās, klases stundās	piktogrammas, simbola attēlojums vai zīmējums, apkārt centram atspoguļotas intereses, norises, kas iepriecina, vērtības, sapņi u.tml.).	KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana.	karjeras konsultants
--	---	--	----------------------

Skolotāju un vecāku izglītošana

2.SEMESTRIS	Seminārnodarbības “Skolēnu vajadzību ievērošana dažādos vecumposmos karjeras vadības prasmju veidošanā / pilnveidē”, “Karjeras informācijas resursu atrašana un izmantošana karjeras izvēles situācijā”.	Skolotāji un vecāki ir pilnveidojuši zināšanas par bērnu un jauniešu attīstības īpatnībām, to respektēšanu karjeras izglītības satura apguvē un karjeras vadības prasmju veidošanā.	Pedagogs karjeras konsultants	Semināra telpa, prezentāciju demonstrēšanas resursi, pavairoti materiāli
--------------------	--	---	-------------------------------	--

“Darba pasaules iepazīšana”

2.SEMESTRIS	Tematiskas nodarbības par profesiju daudzveidību. Virtuālā “ēnošana”, sk.interneta resursus:	Skolēni ir paplašinājuši priekšstatu par dažādu profesiju darbavietu vidi, pētot attēlu galerijas, ir izzinājuši	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji,	Datorikas skolotāji	IT resursi, uzskates līdzekļi
Klases stundās,					

mācību
priekšmetu
stundās,
karjeras
izglītības
nodarbībās

www.profesijupasaule.lv

www.nva.gov.lv

www.prakse.lv

www.jaunatne.gov.lv

profesiju apguves
iespējas pēc 9.klases
beigšanas.

pedagogs
karjeras
konsultants

KVP – “profesiju
pasaules” izpēte,
daudzveidīgu
informatīvo resursu
izmantošana un
apstrāde.

2.SEMESTRIS

Klases
stundās,
karjeras
izglītības
nodarbībās

Profesionāļu profilu
veidošana (apraksti,
prezentācijas, attēlu
galerijas, kolāžas,
zīmējumi, foto, video
u.tml.). Izstādes.

Skolēni ir paplašinājuši
priekšstatu par
dažādām profesijām.

KVP – “profesiju
pasaules” izpēte,
daudzveidīgu
informatīvo resursu
izmantošana un
apstrāde.

Klašu
audzinātāji,
pedagogs
karjeras
konsultants

Noformēšanas līdzekļi,
IT resursi

Piedalīšanās valsts organizētajā pasākumā “Ēnu dienas”

2.SEMESTRIS

“Ēnošana” dažādās
iestādēs, uzņēmumos,
izglītības iestādēs, to
skaitā augstskolās,
vietējā pašvaldībā,

Skolēni ir guvuši
priekšstatu par dažādu
iestāžu un uzņēmumu
darba saturu un vidi,
darbinieku

Pedagogs
karjeras
konsultants
(koordinē,
piedāvā

Speciālisti
savās
darbavietās,
to skaitā
vecāki,

Interneta
vietne www.enudiena.lv,
“ēnošanas” izdales
materiāli, tehniskie

skolēnu vecāku darbavietās. Foto, video veidošana. Profesiju aprakstu veidošana.

pienākumiem un dažādās profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un atbilstošo izglītību.

KVP – “profesiju pasaules” izpēte, lēmumu pieņemšana.

“ēnošanas” veidlapas, interviju materiālus)

absolventi, pašvaldību darbinieki

līdzekļi foto, video veidošanai

Darbs e-vidē sevis izzināšanā un “profesiju pasaules” izpētē

2.SEMESTRIS

Klases stundās, datorikas stundās, karjeras izglītības nodarbībās

E-vides izmantošana skolēnu pašizziņā un pašvērtēšanā, strādājot datora un interneta vidē (testu, uzdevumu, darba lapu u.c. izpilde).

E-vides izmantošana skolēnu personīgo profilu izveidē (prezentācijas par sevi: psiholoģiskais portrets, intereses, dotumi, talanti, hobijs, vērtības, mērķi, sasniegumi u.tml.).

Skolēni ir iemācījušies izmantot e-vides iespējas pašizziņā.

KVP – sevis izzināšana, pašvērtēšana, IKT izmantošana, digitālā pratība.

Skolēni ir iemācījušies izveidot un prezentēt savus profilus.

KVP – IKT izmantošana, digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo resursu

Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā interneta resursus), klašu audzinātājs

Skolas psihologs, datorikas skolotājs

Datortehnika, interneta resursi:

www.niid.lv,

www.nva.gov.lv,

www.prakse.lv,

www.viaa.gov.lv,

www.jaunatne.gov.lv,

www.profesijupasaule.lv.

E-vides izmantošana izglītības iestāžu mājaslapu izpētē. legūtās informācijas saistīšana ar mācību priekšmetu tematiskajām jomām. Jauniešu sabiedriskās līdzdalības iespēju izpēte.

izmantošana un apstrāde, sevis izzināšana, pašvērtēšana.

Skolēni ir papildinājuši prasmes lietot e-vidi tālākizglītības un darba tirgus, brīvprātīgo un nevalstisko organizāciju darbības izpētē Latvijā un citviet pasaulē.

KVP – IKT
izmantošana, digitālā pratība, daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde, “profesiju pasaules” izpēte, lēmumu pieņemšana.

Izstāde “Skola – 20...” izglītības iestādē

2.SEMESTRIS

Interaktīvas vispārējās vidējās izglītības iestāžu, ģimnāziju,

Izstādes apmeklētāji ir papildinājuši zināšanas par tālākizglītības un darba iespējām, par nepieciešamo izglītību

Pedagogs karjeras konsultants (organizē, koordinē),

Izglītības iestāžu pārstāvji

Izstādes telpas, izstāžu stendi, prezentāciju projicēšanas iekārta

Klases stundās, mācību priekšmetu stundās, karjeras izglītības nodarbībās	<p>profesionālās izglītības iestāžu prezentācijas.</p> <p>Mācību un studiju programmu informatīvo materiālu izstāde.</p>	<p>šo iespēju realizēšanai.</p> <p>KVP – daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana un apstrāde, “profesiju pasaules” izzināšana, lēmumu pieņemšana.</p>	klašu audzinātāji
---	--	---	-------------------

Skolēna personības tipa saskaņošana ar profesiju profiliem

Visu mācību gadu	Motivācijas, vērtību sistēmas, interešu, dotumu, prasmju, rakstura, veselības loma dažādās profesijās veicamajos darbos (saistībā ar mācību priekšmetu stundās apgūto).	<p>Skolēni iemācījušies sevis izzināšanu sasaistīt ar karjeras iespējām noteiktās profesijās.</p> <p>KVP – sevis izzināšana, lēmumu pieņemšana.</p>	Klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā materiālus)	Izdales materiāli, darba lapas (personības izpētei), interneta resursi
Klases stundās, mācību priekšmetu stundās					

Skolēnu karjeras plānu izstrāde

2.SEMESTRIS	Skolēna rīcības plāna izstrāde pēc strukturētiem paraugiem personīgai izaugsmei un sasniegumiem	Skolēni ir iemācījušies izveidot personīgo karjeras izaugsmes plānu.	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā	Izdales materiāli, plānu paraugi
--------------------	---	--	--	----------------------------------

Karjeras izglītības nodarbībās, individuālajās karjeras konsultācijās	mācību un interešu jomās.	KVP – iespējamā rīcības plāna veidošana, lēmumu pieņemšana.	plāna paraugus)
---	---------------------------	--	-----------------

Karjeras izglītības informatīvi metodiskie materiāli skolas bibliotēkā

Visu mācību gadu	Karjeras izglītības materiālu tematiska sakārtošana un datu bāzes veidošana / papildināšana. Karjeras izglītības stundu un pasākumu organizēšana bibliotēkā.	Skolas bibliotēkā ir izveidota informatīvi metodiskā karjeras izglītības nodaļa. KVP – daudzveidīgu informatīvo resursu izmantošana.	Bibliotekārs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	Karjeras izglītības metodiskie, informatīvie un izdales materiāli, DVD, foto, video, izstāžu materiāli
-------------------------	--	--	--------------	--	--

Karjeras izglītības sadaļas uzturēšana skolas mājaslapā

Visu mācību gadu	Karjeras izglītības sadaļas izveide vai papildināšana skolas mājaslapā. Karjeras izglītības realizēšanas procesa atspoguļošana, informatīvo materiālu ievietošana.	Skolēni ir iemācījušies strādāt ar mājaslapas satura veidošanu un materiālu ievietošanu. KVP – digitālā prasība, daudzveidīgu informatīvo resursu	Mājaslapas uzturētājs	Pedagogs karjeras konsultants (piedāvā metodisko bāzi)	IKT, interneta resursi, karjeras izglītības materiāli, foto, video, DVD
-------------------------	--	---	-----------------------	--	---

izmantošana un
apstrāde.

KLASES STUNDU "KARJERAS IZVĒLE" SADALĪJUMS

1.klase

Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	5	
Manu ģimenes locekļu darbs	1	Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi. Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.
Mani ikdienas darbiņi. Pienākumi ģimenē.	1	Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.
Kāpēc jāmacās?	2	Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu

apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā.

Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.

Pēc 20 gadiem es būšu...

1

Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes.

2.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

4

Profesiju pārstāvji manā ikdienā

1

Zina, kur un par ko strādā vecāki un citi ģimenes locekļi.

Zina nosaukt profesijas, kurās strādā cilvēki skolēna dzīvesvietā, un izprot viņu nozīmību vietējās sabiedrības dzīvē.

Es vēlos strādāt par...

1

Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.

Kā labāk mācīties?

Mācības – pienākums un atbildība

1

Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu

		apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā.
Mans dienas režīms	1	Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
3.klase		
Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	4	
Profesiju pārstāvji manā ikdienā	1	Mācās domāt par savu nākotni, iepazīstot dažādas profesijas, apgūst darba prasmes. Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību.
Mans dienas režīms	1	Prot izplānot savu dienas režīmu un tam sekot, paredzot laiku mācībām, pienākumiem mājās, vaļaspriekiem un atpūtai.
Kā labāk mācīties? Mācības – pienākums un atbildība	1	Apzinās savu galveno pienākumu mācīties, spēj mācīties patstāvīgi un koncentrējas mācību uzdevumu apguvei un izprot savu atbildību sekmīgā mācību procesā.

Kas man jāprot manā sapņu profesijā? Kādas prasmes es apgūstu skolā?	1	Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas. Prot izmantot stundās apgūto ikdienā.
---	---	--

4.klase

Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	5	
Vislabāk es protu...	1	Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
Mans dienas režīms	1	Prot plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas un citu intereses un iespējas.
Profesiju daudzveidība	1	Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju.
Vai es mācos tik, cik spēju? Zināšanu un prasmju nozīme nākotnē	1	Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam.
Mana izaugsme	1	Mācās dokumentēt savus sasniegumus. Cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.

5.klase

Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	4	
Es un mani dotumi	1	Apzinās savas stiprās un vājās puses, mēģina apzināt savas intereses.
Mācīšanās prasmes un sasniegumi	1	Apzinās zināšanu nozīmi nākotnē, spēj sevi motivēt mācību darbam un cenšas sasniegt savām spējām atbilstošus rezultātus.
Dažādās profesijas	1	Izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē un veido priekšstatus par savu iespējamo nākotnes profesiju.
Mani darba ieradumi. Sadarbības prasmes. Darbs komandā	1	Prasme plānot savu dienas režīmu, ievērojot savas intereses un iespējas.

6.klase

Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	3	
Lietišķā valoda, tās nozīme ikdienas dzīvē	1	Prot uzrakstīt dažādus lietišķos rakstus. Zina, kur un kā tie izmantojami.

Profesiju daudzveidība, prestižs un pievilcība	1	Skolēni ir iepazīstināti ar profesiju dažādību, izglītības iespējām Latvijā, ir izzinājuši savu vecāku profesijas. Ar anketu palīdzību ir noskaidrojuši sev piemērotāko specialitāti.
Mācīšanās prasmes un sasniegumi	1	Apzinās savas stiprās un vājās puses, kā arī savas intereses, spējas.
7.klase		
Tēmas / temati	Apjoms	Sasniedzamais rezultāts
Karjeras izvēle	5	
Izglītības vērtība	2	Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. Novērtē savu sasniegumu rezultātus. Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību.
Vajadzības, vēlmes un spējas. Pašvērtējums	2	Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.
Profesiju daudzveidīgā pasaule	1	Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos (Ēnu diena).

Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību.

8.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

5

Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana

1

Saprot, kā skolā, ārpusskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības.

Izglītības vērtība

2

Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību.

Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību.

Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.

Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.

Individuālā karjeras plāna izveide

2

Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu.

Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).

9.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

5

Savu interešu, spēju un vēlmju apzināšanās

1

Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības.

Profesiju daudzveidīgā pasaule

2

Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, ir apzinājis sev saistošās profesijas.
Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu.

Izglītības iespējas

2

Izzina savas turpmākās izglītības iespējas.
Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām.
Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.

10.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

2

Tikšanās ar dažādu mācību iestāžu studentiem un dažādu profesiju pārstāvjiem

2

Iegūst informāciju par sev interesējošo profesiju, tās apguves iespējām.

11.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

3

Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs.
Mūžizglītība

1

Prot iegūt informāciju par sev interesējošo profesiju, par tās apguves iespējām.

Apzinās izglītību kā vērtību un izprot izglītošanās visa mūža garumā nepieciešamību mūsdienu darba tirgus kontekstā.

Darba tirgus perspektīvas un lēmumu pieņemšana

1

Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē.

Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide

1

Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu.

12.klase

Tēmas / temati

Apjoms

Sasniedzamais rezultāts

Karjeras izvēle

4

Ēnu dienas nozīme tālākās karjeras izvēlē	2	Saprot izvēlēta darba vidi un profesijas būtību.
Izglītība kā karjeras attīstības veids	1	Piedalās akcijā "Iekāp studenta kurpēs" un citos karjeras atbalsta pasākumos.
Sadarbības iespējas ar vietējiem uzņēmējiem	1	Informēti par veiksmīgas uzņēmējdarbības pamatprincipiem savā kopienā.

PLĀNOTIE SKOLĒNAM SASNIEDZAMIE REZULTĀTI KARJERAS VADĪBAS PRASMĒS, BEIDZOT 3.,6.,9. UN 12. KLASI UN VEIDI TO IZVĒRTĒŠANAI

Karjeras vadības prasmju attīstīšana ir viens no karjeras attīstības atbalsta mērķiem. Karjeras vadības prasmes ir prasmju kopums, ar kura palīdzību cilvēks pašvada savas izglītības un darba gaitas, apkopojot, analizējot un organizējot ar sevi, izglītību un nodarbinātību saistīto informāciju.

Tabula, kurā apkopotas karjeras vadības prasmes

Karjeras vadības prasmes

Pašizziņas un pašvadības prasmes	Karjeras iespēju izpētes prasmes	Karjeras lēmumu pieņemšanas un īstenošanas prasmes
Prasme uzturēt pozitīvu paštēlu	Prasme atrast informāciju par karjeras iespējām	Prasme veidot karjeras vīziju

Prasme novērtēt un pilnveidot sniegumu

Prasme izvērtēt karjeras iespējas

Prasme izvirzīt karjeras attīstības mērķi

Prasme sniegt informāciju par sevi un karjeras pieredzi

Prasme izstrādāt un īstenot karjeras attīstības plānu

Prasme sadarboties karjeras mērķa sasniegšanai

Karjeras izglītības programmas realizēšanā sasniedzamais rezultāts

Sākumskolā skolēns

- prot atklāt savas intereses;
- prot atklāt savas stiprās puses;
- spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus;
- atpazīst profesijas;
- ir ieguvis zināšanas un priekšstatu par dažādām profesijām;
- zina profesiju daudzveidību;
- prot atbilstoši vecumposmam secināt par dažādu profesiju saturu;
- prot vizualizēt informāciju par profesiju saturu;
- prot apspriest un apkopot informāciju par profesijām;
- prot pamatot, kuras profesijas viņu interesē.

Pamatskolā skolēns

- prot saskatīt un atklāt savas stiprās un vājās puses;
- prot atklāt un analizēt savas intereses un vērtības;
- prot pilnveidot savas zināšanas, prasmes, rakstura īpašības;
- spēj pašvērtēt savu darbību un sasniegumus;

- prot veidot savu paštēlu un prezentēt to;
- izprot pašorganizācijas nozīmi;
- prot izmantot pieejamos e-resursus informācijas iegūšanai par “darba pasauli”;
- prot vizualizēt un strukturēt informāciju par profesiju saturu;
- prot apspriest, apkopot un analizēt informāciju par profesijām;
- prot salīdzināt savas individuālās rakstura iezīmes ar izvēlētajā profesijā nepieciešamajām;
- prot izvērtēt savu piemērotību izvēlētajai profesijai.

Vidusskolā skolēns

- prot atklāt un analizēt savas stiprās un vājās puses;
- spēj atklāt un analizēt savas intereses, vērtības, pieredzi;
- prot pilnveidot savas zināšanas, prasmes, rakstura īpašības un vērtības, kas nepieciešamas izvēlētajā profesijā veikšanai;
- prot veidot savu paštēlu un prezentēt to;
- izprot termina “karjera” nozīmi un spēj to izskaidrot;
- prot iegūt un kritiski izvērtēt informāciju par karjeras iespējām;
- spēj izmantot zināšanas par “darba pasauli”;
- spēj argumentēti diskutēt par izvēlētajā profesijā pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem, izmantojot iegūto un analizēto informāciju;
- spēj izmantot karjeras izglītībā gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas;
- prot izveidot rīcības plānu karjeras iespēju realizēšanai;
- izprot savas perspektīvas izglītības sistēmā Latvijā un ārvalstīs;
- spēj izprast sabiedriskās dzīves un darba tirgus pārmaiņas un novērtēt nepieciešamību pielāgoties jauniem apstākļiem;
- prot izmantot pieejamos e-resursus informācijas iegūšanai par “darba pasauli” un karjeras iespējām;
- prot izmantot pieejamos e-resursus sevis izzināšanā.

PLĀNOTIE SKOLĒNAM SASNIEDZAMIE REZULTĀTI KARJERAS VADĪBAS PRASMĒS, BEIDZOT 3.,6.,9. UN 12. KLASI UN VEIDI TO IZVĒRTĒŠANAI

Klase	Pašizziņa un pašvadība	Karjeras iespēju izpēte	Karjeras lēmumu pieņemšana un īstenošana	Izvērtēšanas veidi
3.	<p>Pastāsta par saviem sasniegumiem un prasmēm, kas padodas vislabāk, kā arī par neizdošanos un kļūdām.</p> <p>Uzdod jautājumus par pašreizējo sniegumu karjeras jomā (mācības, brīvā laika aktivitātes, interešu izglītība, mājas darbi u.c.) un ar pieaugušā atbalstu, iedvesmojoties no citu sasniegumiem, meklē idejas tās uzlabošanai.</p> <p>Ar skolotāja atbalstu plāno laiku mācībām un darbam.</p> <p>Ar pedagoga atbalstu seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei un novērtē savu mācību darbu un mācīšanās pieredzi.</p> <p>Nosauc savus dotumus, sasniegumus, intereses un vajadzības.</p>	<p>Meklē pārbaudītus faktus par karjeras iespējām un pats tos pārbauda.</p> <p>Izmanto digitālās tehnoloģijas karjeras informācijas meklēšanai pēc norādījumiem.</p> <p>Salīdzina uzņēmumus savā novadā un pilsētā, meklē informāciju par veiksmīgiem sava novada uzņēmumiem un stāsta par tiem.</p> <p>Nosauc un no sava redzespunkta stāsta par vecāku un citu ģimenes locekļu profesijām.</p> <p>Skaidro, kā jaunas prasmes, zināšanas un uzņēmība palīdz sasniegt mērķus un īstenot intereses un iespējas darba tirgū.</p> <p>Atpazīst profesijas pēc darba pienākumu aprakstiem vai</p>	<p>Ar prieku fantazē par dažādām karjeras attīstības iespējām. Ir atvērts jaunai karjeras pieredzei.</p> <p>Pauž savu viedokli par karjeras iecerēm un uzklausa citu viedokli.</p> <p>Atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu saistošā, ar personisko pieredzi saistītā kontekstā.</p> <p>Ar pieaugušā atbalstu izvirza karjeras attīstības mērķi mācību uzdevumā un plāno savas darbības soļus, lai to izpildītu.</p> <p>Izvirza īstermiņa mērķus savu interešu attīstīšanai, jaunu zināšanu un prasmju apgūšanai.</p> <p>Raksturojot savu pieredzi līdzīgās situācijās, izsaka idejas karjeras attīstības mērķa</p>	<p>Informācijas vizualizēšana.</p> <p>Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās).</p> <p>Pašvērtējums.</p> <p>Piedalīšanās diskusijās (diskusija).</p> <p>Rezumēšana (secināšana).</p> <p>Sadarbības prasmju novērtēšana.</p>

Pastāsta par savas mācīšanās progresu un prasmēm, veido saprotamu mutvārdu runu un reaģē uz klausītāju jautājumiem.

Sniedz par sevi informāciju anketā.

Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas sniegšanai pēc norādījumiem.

demonstrējumiem, darbarīku un darba attēliem.

Izmantojot vienkāršu situāciju piemērus, pamato, kāpēc darbs ir vērtība.

Saskata vienkāršas ar sekmīgu karjeru saistītas kopsakarības sabiedrībā (skolā, ģimenē un vietējā kopienā).

Veido stāstījumu par darba darītājiem, kuru rakstura īpašības, zināšanas un prasmes ir pašam nozīmīgas, pamato savu izvēli. Pauž savus uzskatus par sadzīves situācijām, ņemot vērā savas un citu cilvēku vajadzības un vēlmes.

Pēc skolotāja dotajiem kritērijiem salīdzina, interpretē, novērtē, savieno un grupē vienkāršu informāciju par karjeras iespējām.

Veido savā pieredzē un viedoklī balstītu argumentāciju

sasniegšanai. Ar pedagoga atbalstu veido karjeras attīstības plānu, īsteno to un izvērtē rezultātu.

Īstenojot karjeras attīstības plānu, nepadodas, ja neizdodas to īstenot, bet mēģina vēlreiz.

Skaidro savstarpējā atbalsta nepieciešamību un izpausmes karjerā un sadzīvē, un piedalās tā nodrošināšanā.

karjeras iespēju raksturošanai.
Formulē savus secinājumus,
saskaņā ar dotajiem
norādījumiem.

6.

Nosauc savas darbības
stiprās un vēl pilnveidojamās
puses, analizē personiskās
īpašības un uzvedību,
skaidro, kas ietekmē darbību
izvēli un sniegumu
(panākumus vai
neizdošanos) dažādās
karjeras jomās (mācības,
interesu izglītība, brīvā laika
aktivitātes, mājas darbi).

Izvērtē pašreizējo sniegumu
karjeras jomā (mācības,
brīvā laika aktivitātes,
interesu izglītība, mājas
darbi u.c.) izmanto radošās
domāšanas stratēģijas, lai
nonāktu pie idejām tās
pilnveidei, iedvesmojas no
citu idejām, tās papildina.

Pārliecinās, vai iegūta
pietiekami vispusīga un
precīza informācija par
karjeras iespējām, pārbauda
tās ticamību.

Izmanto digitālās tehnoloģijas,
lai iegūtu un apstrādātu
informāciju par karjeras
iespējām.

Analizē publiski pieejamo
informāciju, lai noskaidrotu,
kādi uzņēmumi un kādās
nozārēs ir izplatīti vietējā
pašvaldībā, un kādu profesiju
pārstāvji tajos strādā.

Salīdzina profesijas, balstoties
uz tajās veicamo darba
specifiku: fizisks – garīgs
darbs, darbs telpās – darbs
ārā u.tml.

Pēc skolotāja dotā parauga
analizē informāciju par

Ar ieinteresētību uztver
dažādas karjeras attīstības
iespējas, izmanto iztēli, lai
veidotu neikdienišķas
sakarības.

Uzdrīkstas mēģināt paveikt
 kaut ko jaunu.

Piedalās savu karjeras ieceru
apspriešanā un izvērtēšanā.

Ar pedagoga atbalstu nosaka
reālas karjeras attīstības
vajadzības, atpazīst un formulē
karjeras attīstības problēmu
dotajā kontekstā.

Izvirza karjeras attīstības mērķi,
piedāvā risinājumus, izvēlas
labāko un nolemj to īstenot.

Patstāvīgi izvirza vairākus
karjeras attīstības (mācīšanās)

Āra nodarbības
(mācību
ekskursijas),
ziņojums.

Darbu mape.

Informācijas
vizualizēšana.

Jautājumi un
atbildes
nodarbības
sākumā (beigās).

Multimediju
prezentācija.

Mutiska
uzstāšanās.

Pašvērtējums.

Piedalīšanās
diskusijās
(diskusija).

Ar skolotāja atbalstu izveido un patstāvīgi papildina darbu mapi (portfolio).

Patstāvīgi plāno laiku mācībām un darbam.

Patstāvīgi seko iepriekš izvirzītu snieguma kritēriju izpildei dažādās karjeras jomās un nosaka, vai un kā sniegumu uzlabot.

Prot pastāstīt par saviem dotumiem, sasniegumiem, interesēm un vajadzībām, raksturot sava padarītā progresu, izmantojot vienotu kritēriju sistēmu, iesaistās dialogā ar klausītājiem.

Atbilstoši adresātam un saziņas mērķim raksta un pēc parauga noformē atbildes uz strukturētas aptaujas jautājumiem.

Izmanto digitālās tehnoloģijas informācijas par

veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi un darba apstākļiem dažādās profesijās.

Atlasa un vizualizē informāciju par darba saturu dažādās nozares profesijās.

Skaidro dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē.

Skaidro sekmīgas karjeras ietekmi uz tās īstenotājiem, viņu ģimenes locekļiem, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību nacionālā mērogā un saskata savu nepieciešamību iesaistīties savas kopienas dzīves uzlabošanā.

Iepazīst un izvērtē veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvjus, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem un īpašībām,

mērķus un plāno, kā tos īstenot gan vienatnē, gan grupā.

Izvirzot sev īstermiņa mērķus, izmanto gan savu, gan nozīmīgu citu cilvēku pieredzi.

Iztēlojoties karjeras mērķa sasniegšanas gaitu un eksperimentējot domās, veido karjeras attīstības plānu, īsteno to, izvērtē paveikto pēc paša radītiem kritērijiem un iesaka uzlabojumus.

Izzina pieejamos resursus un atrod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri.

Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, meklē atbalstu un izmanto to.

Analizē sadarbību karjerā un sabiedrībā.

Rezumēšana (secināšana).

Sadarbības prasmju novērtēšana.

karjeras pieredzi
prezentēšanai un pārraidei.

kas nodrošinājušas
panākumus.

Pēc dotajiem un paša
radītajiem kritērijiem salīdzina,
interpretē, novērtē, savieno un
grupē informāciju par karjeras
iespējām.

Veido faktos par karjeras
iespējas kontekstu balstītu
argumentāciju, atšķir
atbilstošo no neatbilstošā un
svarīgo no mazāk svarīgā.

Patstāvīgi formulē tiešus,
vienkāršus secinājumus par
karjeras iespēju.

9.

Patstāvīgi analizē sava
snieguma saistību ar
personiskajām īpašībām un
uzvedību dažādās karjeras
jomās (mācību darbs,
interesu izglītība, brīvā laika
aktivitātes, mājas darbi).

Atpazīst savas darbības
stiprās puses un ar
pieaugušā atbalstu atrod
dažādus veidus, kā attīstīt

Tiecas iegūt vispusīgu un
precīzu informāciju par
karjeras iespējām, nosaka
atsevišķus faktorus, kas
traucē iegūt patiesu
informāciju.

Izmanto piemērotākās digitālo
tehnoloģiju sniegtās iespējas,
lai atrastu un apstrādātu

Uz dažādām karjeras attīstības
iespējām raugās ar zinātkāri,
iztēlojas nebijušus risinājumus.
Ir gatavs pieņemt nenoteiktību
un jaunus izaicinājumus.

Piedalās un aizstāv viedokli
diskusijās par savām karjeras
iecerēm.

Nosaka reālas karjeras
attīstības vajadzības, raksturo

Āra nodarbības
(mācību
ekskursijas),
ziņojums.

Darbu mape.

Informācijas
vizualizēšana.

Jautājumi un
atbildes

savas domāšanas un uzvedības pilnveidojamās puses.

Izzina savu esošo karjeras situāciju no dažādiem skatpunktiem, lieto un pielāgo situācijai atbilstošas radošās domāšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jaunām un noderīgām idejām, iedvesmojas no citu pieredzes.

Patstāvīgi pilnveido darbu mapi.

Izmanto piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas digitālās darbu mapes veidošanā.

Nosauc savas priekšrocības darbam vai uzņēmējdarbībai noteiktā nozarē (profesijā) Latvijā vai ārzemēs.

Patstāvīgi izvēlas un iekļauj plānā savām vajadzībām un interesēm atbilstošas

informāciju par karjeras iespējām.

Balstoties uz konkrētiem piemēriem, analizē dažādas uzņēmējdarbības un nodarbinātības formas un to priekšrocības dažādās nozarēs un profesijās.

Atlasa, apkopo un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām.

Analizē informāciju par veicamā darba saturu, aprīkojumu, darbarīkiem, darba vidi un darba apstākļiem dažādās profesijās. Atlasa, analizē, vizualizē un strukturē informāciju par profesiju saturu dažādās nozarēs.

Analizē dažādu profesiju nozīmi savā, ģimenes un kopienas dzīvē.

problēmas būtību, atpazīst un formulē karjeras attīstības problēmu cēloņsakarību un dažādu nosacījumu savstarpējās mijiedarbības kontekstā.

Formulē kontekstā balstītus strukturētus pieņēmumus. Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā risinājumus, izvēlas labāko un nolemj to īstenot.

Izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības (t.sk. mācīšanās) mērķus, plāno to īstenošanas soļus, uzņemas atbildību par to izpildi.

Plāno savu izaugsmi mācībās un brīvā laika aktivitātēs, balstoties uz savu stipro pušu un grūtību jomu apzināšanos.

Spriežot "atpakaļgaitā" un atrodot pretpiemērus, veido karjeras attīstības situācijas modeli un tajā pamatotu karjeras attīstības plānu. Īsteno to, un, ja nepieciešams, īstenošanas laikā pielāgo plānu

nodarbības sākumā (beigās).

Multimediju prezentācija.

Mutiska uzstāšanās.

Pašvērtējums.

Piedalīšanās diskusijās (diskusija).

Rakstiska atskaite.

Rezumēšana (secināšana).

Sadarbības prasmju novērtēšana.

aktivitātes, nosakot šo izvēļu priekšrocības un trūkumus.

Patstāvīgi veido savus kritērijus, kas liecina par mērķa sasniegšanu dažādās karjeras jomās, izzina sava padarītā progresu un nosaka, vai un kā uzlabot sniegumu. Izmanto kļūdas, lai mērķtiecīgi mainītu savu darbību.

Mērķtiecīgi plāno un veido strukturētu un saturīgu mutvārdu runu karjeras attīstības mērķa sasniegšanai (piem., darba devēja informēšanai), rosina klausītājus uz diskusiju.

Raksta patstāvīgi lietišķo vēstuli, iesniegumu, dzīvesgaitas aprakstu (CV) un motivācijas vēstuli, arī digitālajā formā un e-vidē.

Izvēlas un izmanto ar karjeras mērķu sasniegšanu saistīta satura (dzīves apraksti, motivācijas

Analizē, kā sekmīga atsevišķu indivīdu karjera ietekmē pašus, viņu ģimenes locekļus, vietējo kopienu ekonomiku un sabiedrību Eiropas mērogā un pamato to, ar dažādos avotos gūtu informāciju un statistikas datiem.

Salīdzina Veiksmīgus paša izvēlētas nozares pārstāvjus, lai izdarītu secinājumus par viņu sasniegumiem un īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus.

Mērķtiecīgi izzina, analizē, izvērtē un savieno dažāda veida informāciju par karjeras iespējām, izprot to kontekstu.

Raksturojot karjeras iespējas, atšķir faktos balstītu apgalvojumu no pieņēmuma, faktus no viedokļa, un patstāvīgi formulē pamatotus secinājumus.

mainīgajai situācijai, meklē citu pieeju, paņēmienu. Izvērtē paveikto un plāno uzlabojumus turpmākajam darbam.

Elastīgi un izsvērti izmanto pieejamos resursus un rod jaunus, lai īstenotu savu karjeras ieceri.

Saskaroties ar grūtībām karjeras attīstības plāna īstenošanā, neatlaidīgi meklē un rod risinājumu.

Veido rīcības plānu un īsteno sadarbību savu karjeras attīstības mērķu sasniegšanai.

vēstules) radīšanai un pārraidei piemērotākās digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas.

12.

Patstāvīgi un regulāri analizē un reflektē par sava snieguma saistību ar emocijām, personiskajām īpašībām un uzvedību dažādās karjeras jomās (mācību darbs, interešu izglītība, brīvā laika aktivitātes, mājas darbi), patstāvīgi rod veidus, kā attīstīt spējas pārvaldīt savu domāšanu, emocijas un uzvedību.

Raugoties uz esošo karjeras situāciju no dažādiem skatu punktiem, pamana jaunas iespējas; mērķtiecīgi un elastīgi izmanto citu pieredzi vai attīsta savas ideju radīšanas stratēģijas, lai nonāktu pie jauniem un noderīgiem risinājumiem.

Gūst vispusīgu, precīzu informāciju par karjeras iespējām, izvērtē tās ticamību un analizē, kādēļ atsevišķās situācijās ticamu informāciju iegūt ir grūtības.

Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas, lai atrastu un apstrādātu informāciju par karjeras iespējām.

Atlasa un analizē informāciju par izglītības un darba iespējām Latvijā un ārzemēs.

Atlasa un analizē informāciju par dažādās nozarēs un profesijās nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un personības īpašībām un par darba tiesisko regulējumu,

Interesējas par atklājumiem un inovācijām, proaktīvi meklē jaunas karjeras attīstības iespējas, lai, tās īstenojot, efektīvi uzlabotu savu un citu dzīves kvalitāti.

Rosina diskusijas par savām karjeras iecerēm, pauž savu viedokli, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu, nosaka kopīgo un atšķirīgo, pauž piekrišanu vai nepiekrišanu.

Patstāvīgi nosaka aktuālas karjeras attīstības vajadzības, precīzi formulē karjeras attīstības problēmu un pamato nepieciešamību to risināt.

Izvirza karjeras attīstības mērķi, piedāvā vairākus risinājumus, izvērtē tos attiecībā pret mērķi,

Āra nodarbības (mācību ekskursijas), ziņojums.

Darbu mape.

Informācijas vizualizēšana.

Jautājumi un atbildes nodarbības sākumā (beigās).

Multimediju prezentācija.

Mutiska uzstāšanās.

Pašvērtējums.

Piedalīšanās diskusijās (diskusija).

Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas digitālās darbu mapes veidošanā.

Analizē savas priekšrocības darbam vai uzņēmējdarbībai noteiktā nozarē (profesijā) Latvijā vai ārzemēs.

Pieņem lēmumus, novērtējot savas vajadzības, zināšanas un intereses, patstāvīgi plāno savu ikdienu saistībā ar nākotnes karjeru.

Patstāvīgi izmanto kritērijus, kas palīdz īstenot darba uzraudzīšanu un pilnveidošanu dažādās karjeras jomās, izvērtē, apkopo un turpmākā darba procesā mērķtiecīgi izmanto gūto pieredzi.

Veido un prezentē tekstus karjeras mērķu sasniegšanai (piem., savu dotumu, sasniegumu, interešu, vajadzību un nākotnes

t.sk., par darba vides riska faktoriem Latvijā.

Analizē informāciju par profesiju klasificēšanas iespējām, profesionālo interešu jomām un nozarēm.

Raksturo vaļasprieku, mācību priekšmetu satura un profesionālo interešu savstarpējo atbilstību.

Raksturo vērtību realizēšanas iespējas profesionālajā darbībā.

Skaidro un pamato savu skatījumu par izglītības, nodarbinātības kopsakarībām gan vietējā, gan globālā mērogā: izvērtē individu, sabiedrības un vides mijiedarbību karjeras attīstības kontekstā.

Salīdzina darba devēju un klientu prasības dažādos laika posmos un valstīs, un izdara secinājumus par darba tirgus,

izvēlas un nolemj īstenot labāko risinājumu.

Regulāri un atbilstoši savām karjeras attīstības vajadzībām izvirza īstermiņa un ilgtermiņa karjeras attīstības mērķus; formulē kritērijus, pēc kuriem izvērtēt, vai mērķis ir sasniegts; plāno mērķa īstenošanas soļus; uzņemas atbildību par savu lomu soļu īstenošanā un mērķu sasniegšanā.

Izvirza dzīves mērķus un darbojas, lai prognozētu, patstāvīgi pieņemtu atbildīgus un izsvērtus lēmumus par savu nākotnes darbības jomu (karjeru), ņemot vērā informāciju par izmaiņām darba tirgū un respektējot savas vajadzības un vērtības.

Patstāvīgi izstrādā karjeras attīstības plānu; īsteno to, izvēloties, lietojot un pielāgojot piemērotas problēmrisināšanas stratēģijas; elastīgi reaģē uz neparedzētām izmaiņām;

Rakstiska atskaite.

Rezumēšana (secināšana).

Sadarbības prasmju novērtēšana.

nodomu savstarpējās saistības atklāšanai), bagātina tos ar specifiskiem līdzekļiem (balss toni, tēlainu valodu, precīzu un aprakstošu vārdu krājumu, neverbālajiem saziņas līdzekļiem), lai sasniegtu komunikatīvo mērķi.

Izmanto svešvalodu savu karjeras attīstības mērķu sasniegšanai starptautiskā kontekstā klātienē vai virtuālā vidē.

Patstāvīgi vai pēc noteiktiem paraugiem veido profesionālajai saziņai atbilstošus rakstveida tekstus (iesniegumu, dzīvesgaitas aprakstu (CV) un motivācijas vēstuli), identificē raksturīgākās kļūdas lietišķajā saziņā.

Mērķtiecīgi izvēlas vai pielāgo un efektīvi izmanto atbilstošas digitālās tehnoloģijas, lai radītu,

t.sk., uzņēmējdarbības, attīstības tendencēm.

Mērķtiecīgi kritiski analizē karjeras iespējas, izzinot, analizējot un kritiski izvērtējot to kontekstu. Lai sasniegtu konkrētu mērķi, sintezē un interpretē informāciju par karjeras iespējām.

Raksturojot karjeras iespējas, spriež no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto. Argumentē, pierādot izteiktā apgalvojuma ticamību un veidojot pamatotus secinājumus, pamana un novērš loģiskās argumentācijas kļūdas.

izvērtē paveikto un gūtos secinājumus izmanto arī citā kontekstā.

Efektīvi organizē resursus, lai īstenotu savu karjeras ieceri; patstāvīgi meklē, izvērtē un atbildīgi izmanto citu idejas.

Kļūdas un grūtības karjeras attīstības plāna īstenošanā izmanto kā iespēju izaugsmei.

Plāno un īsteno nozīmīgu, cieņpilnu verbālu, neverbālu un digitālu komunikāciju karjeras attīstības mērķu sasniegšanai.

Piedāvā savas idejas, lai iedvesmotu citus īstenot viņu karjeras ieceres.

prezentētu un pārraidītu
karjeras mērķu sasniegšanai
nozīmīgu saturu.

ABSOLVENTU TURPMĀKO GAITU MONITORINGS UN ABSOLVENTU IESAISTĪŠANA KARJERAS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA ĪSTENOŠANĀ

Absolventu turpmāko gaitu monitorings ir kā viens no izglītības iestādes pašvērtējuma ziņojumā iekļaujamiem kritērijiem jomas “Atbalsts izglītojamiem” izvērtējumam, lai raksturotu atbalstu karjeras izglītībā.

Tabulā apkopojama informācija par skolēnu turpmākajām gaitām (izglītība un nodarbinātība) pēc pamatizglītības ieguves. Tajā apkopjami dati:

- par pamatizglītību ieguvušo skaitu, no tiem, cik turpina mācības vispārējās vidējās izglītības iestādē, cik profesionālās izglītības iestādē, cik neturpina mācības un cik strādā;
- par vispārējo vidējo izglītību ieguvušo skaitu, no tiem, cik turpina mācības augstākās izglītības iestādēs Latvijā vai ārzemēs, cik mācības neturpina, cik strādā. Būtiski precizēt, cik tālākas izglītības ieguvi turpina profesionālās izglītības iestādēs,ursos u.tml. Absolventu monitoringā apkopojamas ziņas arī par skolēnu izvēli dienēt Nacionālajos bruņotajos spēkos. Tāpat iekļautas ailes par to, vai skolēni izvēlējušies nestrādāt un nemācīties, vai ir citi iemesli, vai arī nav ziņu vispār par skolēnu tālākajām gaitām.

Skatīt tabulu, kurā apkopot ziņas par absolventiem (ierobežotās pieejas informācija, datu aizsardzība)

Ziņas par absolventu tālākām gaitām ir ļoti mainīgas, piemēram, ir daudz jauniešu, kuri pārtrauc mācības, ir jaunieši, kuri sākuši strādāt, bet pēc kāda laika tomēr iestājas kādā profesionālās izglītības iestādē un mācās. Tāpēc absolventu turpmāko gaitu monitoringam būtu jānotiek ilglaicīgi, apkopojot ziņas 3-5 gadu laikā. Tad arī skolām būtu ziņas par absolventu iegūtajām

kvalifikācijām un apgūtajām specialitātēm, lai varētu absolventus aicināt uz sadarbību karjeras atbalsta pakalpojumu īstenošanā skolās. Šo darbu skolā var veikt pedagoģis karjeras konsultants vai cits atbildīgais par karjeras atbalsta jautājumiem skolēniem.

Absolventu iesaistīšana karjeras attīstības atbalsta īstenošanā pārsvarā notiek, aicinot absolventus piedalīties Karjeras nedēļas pasākumos, organizējot absolventu stāstījumus tematisko tikšanos un mācību ekskursiju laikā. Veidojot sadarbību ar absolventiem, retāk izmantoti, bet ieteicami sadarbības veidi ir absolventu veiksmes stāstu publicēšana izglītības iestāžu mājaslapās vai izdevumos un absolventu vakaru (salidojumu) mērķtiecīga izmantošana, sasaistot tos ar karjeras izglītības īstenošanas pasākumiem.

Tikšanās ar absolventiem notiek gan par tālākās izglītības iespējām, gan par dažādām profesijām (iepazīstināšana ar savas profesijas darba saturu un specifiku, apguves iespējām, akcentējot, kam jāpievērš uzmanība skolas laikā, lai sekmīgāk iekļautos darba tirgū). Absolventi ar savas karjeras veiksmes stāstu apliecina, ka izglītības iestāde, kurā viņi ir mācījušies un šobrīd atgriezušies kā savas jomas speciālisti, ir labs starta punkts veiksmīgam turpmākās izglītības un darba ceļam. Tāpat tas ir apliecinājums, ka, sastopoties ar tādām pašām grūtībām kā šodienas skolu jaunieši, iespējams realizēt savus mērķus un sapņus.

Tabula, kurā apkopot ziņas par absolventiem

ULBROKAS VIDUSSKOLA

..../.... mācību gads

ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBA

Klase	Beidza		Turpina mācības vispārējās vidējās	Turpina mācības profesionālās izglītības iestādē	Neturpina mācības	Strādā	Nemācās un nestrādā	Cita izvēle	Nav informācijas
	Ar apliecību	Ar liecību							

izglītības
iestādē

9.

ULBROKAS VIDUSSKOLA

..../.... mācību gads

ABSOLVENTU TĀLĀKIZGLĪTĪBA

Klase	Beidza		Mācās			Dienests nacionālajos bruņotajos spēkos	Nemācās un nestrādā	Strādā	Cita izvēle	Nav informācijas
	Ar atestātu	Ar licību	Augstākās izglītības iestādē	Profesionālās izglītības iestādē	Kursos					

12.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAS METODES UN PAŅĒMIENI

Karjeras izglītības procesā var izmantot dažādus metodiskos paņēmienus un materiālus:

- darba lapas par karjeras tēmām;
- karjeras *portfolio* izveide;
- cilvēka dotumu, interešu, prasmju, vērtību, gaidu un darba spēju testēšana;

- karjeras konsultēšana individuāli un grupās;
- diskusijas un pārrunas grupā;
- karjeras informācijas resursu iegūšana, analīze un izmantošana;
- darbs e-vidē, IKT izmantošana;
- lēmumu pieņemšanas modeļu apguve, lēmumu pieņemšanas prasmju attīstīšana;
- profesionālā pētniecība un profesiju pētīšana.

Karjeras attīstības atbalsta metodes

Aptauja

Jautājumu vai jautājumu un atbilžu formā mutvārdos vai rakstveidā veidota informācijas iegūšanas metode. Aptauju izmanto kā heuristisku mācību metodi, lai iegūtu citu mācību metožu īstenošanai nepieciešamo informāciju.

Asociāciju kartes

Neliela izmēra daudznozīmīgi attēli, kuri, izraisot asociācijas un “atdzīvinot” atmiņas un izjūtas, palīdz veidot stāstījumu par noteiktām, stāstītājam nozīmīgām tēmām.

Apskats (pārskats)

Skolēni, veicot mācību uzdevumu, vāc informāciju (datus), piem., veic aptauju, anketēšanu u.c., un rezultātus apkopo rakstiskā apskatā (pārskatā).

Āra nodarbības

Skolotāja organizēta mācību organizācijas forma, kuras laikā skolēni ārpus skolas veic skolotāja sagatavotos uzdevumus un meklē atbildes uz skolotāja sagatavotiem jautājumiem. Pārskatu par paveikto āra nodarbībās skolēni var sagatavot klasē vai mājās.

Darbu mape (portfolio)

Skolēna veidota attīstības (t.sk., karjeras attīstības) programma noteiktam laika posmam un kritisks programmas īstenošanas pašnovērtējums. Noteiktā, iepriekš iepļānotā laikā skolotājs kopā ar skolēnu kopīgi izvērtē skolēna sasniegtos rezultātus un programmas īstenošanas laikā radušās problēmas, veicinot skolēna pašizpēti, pašanalīzi un pašregulāciju. Darbu mape ir pašizziņas, pašatklāsmes, pašraksturošanas un pašanalīzes instruments, kas cilvēkam palīdz apzināties dabas dotos talantus, savas stiprās puses un priekšrocības, novērtēt sevi un palīdz saskatīt karjeras iespējas. Darbu mapi skolēni var veidot papīra formātā vai digitāli.

Darbs ar tekstu

Skolotājs piedāvā tekstus (rakstveidā, audio vai videoierakstos) mācību uzdevuma veikšanai, skolēni iepazīstas ar tekstiem un atbilstoši mācību uzdevumam veido jautājumus par tekstu, analizē tekstu, atbild uz tekstā ietvertajiem jautājumiem u.c.

Demonstrēšana

Skolotājs vai skolēni demonstrē vizuālu informāciju (videofilmas, attēlus, tabulas utt.), parasti – papildinot stāstījumu (lekciju, izklāstu).

Didaktiskā spēle

Pieredzes izglītības metode, spēle, kurai ir skolotāja definēts izglītojošs mērķis un noteikta struktūra. Didaktiskās spēles var iedalīt trīs kategorijās: konstruēšanas spēles (spēles ar materiāliem, detaļām, dažādu telpisku objektu un mehānismu konstruēšana), lomu (simulācijas) spēles (reālās dzīves notikumu, darbību un situāciju atveidošana) un spēles ar

noteikumiem (spēles, kurās jāievēro noteikti nosacījumi – galda spēles, kāršu spēles, bingo, sporta spēles, muzikālās spēles u.c.).

Diskusija

Skolotājs vai skolēni piedāvā apspriešanai kādu tematu, skolēni individuāli vai iepriekš mērķtiecīgi izveidotās grupās iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvot savu viedokli. Galvenie skolēna uzdevumi diskusijā ir: skaidri izteikt savas domas, ieklausīties citos, censties izprast citu viedokli un uzņemties atbildību.

Domu karte

Grafiskais organizators – tīklveida zīmējums (“zirneklis”), kuru veido lapas vidū apļa centrā ierakstot tēmu (nozīmīgāko jēdzienu) un to ar atzariem savieno ar apakštēmām. Atzariem piezīmē zariņus, pie kuriem pieraksta atslēgas vārdus (vai pievieno attēlus), kuri saistās ar apakštēmu. Ja nepieciešams, šīs saites, veidojot loģisku sistēmu, var sazarot tālāk. Domu karte palīdz strukturēt domas gaitu: sākt ar vispārīgo (tēmu), pāriet uz konkrēto (apakštēmu) un tikai tad iedziļināties detaļās.

Ēnošana

Karjeras izglītības metode – mācību ekskursijas variants, kurā skolēni, īstenojot mācību uzdevumu, mērķtiecīgi individuāli iepazīstas ar noteiktas profesijas pārstāvja darba ikdienu. Mācību metode palīdz skolēniem pārbaudīt sevi darba vidē, izzināt savas intereses un dod iespēju labāk iepazīt izvēlēto profesiju. Pēc Ēnu dienas skolēni dalās pieredzē ar klases biedriem, dodot iespēju ikvienam skolēnam vairāk uzzināt par dažādām profesijām.

Grafiskais organizators (grafiskais informācijas organizators)

Noteiktā sistēmā sakārtotas informācijas vizuāls attēlojums, izmantojot specifiskus simboliskus apzīmējumus. Grafiskie informācijas organizatori (tabulas, shēmas, diagrammas, domu kartes u.c.) palīdz abstraktas idejas attēlot konkrētā veidā,

parādīt informācijas vienību (faktu, jēdzienu, koncepciju u.c.) savstarpējās attiecības, sakārtot un organizēt idejas, vieglāk iegaumēt un atcerēties informāciju.

Heiristiskas (daļēju meklējumu) pārrunas

Skolotāja vadītas pārrunas, kuru laikā skolēni nonāk pie subjektīvi jauniem atklājumiem.

Intervija

Skolēni, atbilstoši skolotāja dotajam uzdevumam, iztaujā par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus, pēc sarunas apkopo rezultātus un veido secinājumus.

Jautājumi – atbildes

Skolotājs vai skolēni mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tematu un atbild uz tiem.

Katehētiskas pārrunas

Pārrunas, kuru laikā skolēni precizē un nostiprina esošās zināšanas.

Klausīšanās metode

Skolēni uzmanīgi klausās stāstījumu, individuāli pieraksta mācību uzdevumam atbilstošu informāciju (jautājumus, problēmas, viedokļus), stāstījuma beigās uzdod jautājumus (ja nepieciešams), un noslēgumā, atbilstoši mācību uzdevumam, sniedz atgriezenisko saiti vai ziņojumu.

Kolāža

Skolēnu individuāli, pāros vai grupās veidots kompozicionāli vienots attēls, kurā skolēni atklāj savu priekšstatu par kādu skolotāja dotu tematu, piem., veido kolāžu par sociālo vidi klasē, vērtējot savstarpējās attiecības. Kolāžas veidošanā var izmantot visdažādākos materiālus, metode ļauj skolēniem izmantot savas prasmes jaunākajās tehnoloģijās, savā darbā

lietojot, piemēram, interneta resursus, digitālās kameras, kolāžas, izmantojot datoru vai viedtālruni, var veidot arī internetā.

Kooperatīvā mācīšanās (grupu darbs)

Mācību metode, kuru īstenojot skolotājs izveido skolēnu grupas tādu uzdevumu vai projekta darbu veikšanai, kuros nepieciešama produktīva grupas dalībnieku sadarbība, t.i., uzdevuma rezultāti atkarīgi no katra grupas dalībnieka ieguldījuma kopējā darbā. Risinot uzdevumu, grupas dalībnieki pilnveido saskarsmes prasmes, mācās sadarboties un viens no otra. Skolotājs organizē mācības un konsultē skolēnus. Metodi var izmantot gan plaša informācijas klāsta apkopošanai, gan arī radošu uzdevumu izpildei, piem., komiksa veidošanai par noteiktu tēmu.

Krustvārdu mīklas

Viens no intelektuāli radošo didaktisko spēļu (projektēšanas spēles, burtu, skaitļu mīklas, anagrammas u.c.) veidiem, kas īpaši lietderīgs jēdzienu izpratnes nostiprināšanā.

Lomu spēles

Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem mācību situācijas, ko iespējams atveidot lomās, aprakstu (rakstveidā vai mutvārdos). Skolēni iejūtas lomās atbilstoši mācību situācijā ietvertajam uzdevumam. Citi skolēni veic skolotāja dotu uzdevumu – vēro, pieraksta, vērtē atbilstoši noteiktiem kritērijiem u.c., lai pēc situācijas izspēlēšanas izteiktu viedokli diskusijā.

Mācību ekskursija

Āra nodarbību forma, kas dod iespēju skolēniem dabiskos apstākļos iepazīt dažādas parādības un procesus; reālu notikumu vai darbības vietu apmeklējums, kas ļauj iegūt jaunu informāciju dabiskā vidē, padziļināt mācību satura izpratni, integrēt dažādos mācību priekšmetos gūtās zināšanas un prasmes un pilnveidot skolēnu sociālās prasmes. Pirms mācību

ekskursijas skolēni saņem mācību uzdevumus, kuri individuāli vai grupās jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas skolēni sagatavo pārskatu par paveikto un demonstrē to pārējiem, vai iesniedz skolotājam.

Pārrunas

Dialogiska mācību metode, kuru īstenojot runātājs (skolotājs vai skolēns) ar mērķtiecīgu un loģiski secīgu jautājumu palīdzību palīdz klausītājiem, kuriem ir vai pārrunu laikā būs iespēja iegūt priekšzināšanas, konstruēt jaunas atziņas.

Piramidālā diskusija

Mācību metode, kurā notiek pakāpeniska pāreja no individuālā darba uz diskusiju klasē (grupā). Pēc mācību uzdevuma saņemšanas, skolēni strādā individuāli, izdarot uzdevumā paredzētās izvēles un pieņemot lēmumus. Pēc tam skolēni apvienojas pāros un apspriež individuāli pieņemtus lēmumus, izveidojot kopīgu pāra viedokli par veicamo uzdevumu. Nākamajā posmā, diviem pāriem apvienojoties, diskusija un lēmuma pieņemšana, no visām izvēlēm izveidojot vienu kopīgu izvēli, notiek četratā. Diskusija turpinās aizvien lielākās grupās, kamēr viens kopējs lēmums tiek pieņemts klases kopējā diskusijā. Nobeigumā skolēni skolotāja izvēlētā veidā izvērtē kopējo lēmumu un tā pieņemšanas gaitu.

Praktiskais darbs

Skolēni atbilstoši mācību uzdevumam veic mācību darbu, lietojot apgūtās zināšanas, prasmes un īstenojot savas radošās ieceres, strādājot individuāli vai grupā.

Prāta vētra

Mācību metode, kurā skolotājs uzdod jautājumu vai izvirza problēmu un skolēni īsi izsaka iespējamās atbildes, idejas, risinājumus u.c., uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekommentējot un nevērtējot citu teikto. Metodi ieteicams izmantot kā iesaicināšanas fāzes sastāvdaļu, lai aktualizētu esošās skolēnu zināšanas un izpratni, sākot jaunu tēmu.

Projektu metode

Mācību metode, kuru īstenojot, skolēni individuāli vai darba grupās formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem citus skolēnus. Skolotājs palīdz skolēniem formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas un sniedz atbalstu projekta izveidē.

Radošais darbs

Skolēnu pašizpaušmes metode, mācību uzdevuma īstenošana individuālās vai kooperatīvās mācīšanās rezultātā radīta stāsta, esejas, dzejas, aforisma, zīmējuma, attēla u.c. formā.

Sarunas mazās grupās

Mācību metode, kurā skolēni, saskaņā ar pašu pieņemtiem noteikumiem, veic skolotāja dotu uzdevumu, sarunājoties mērķtiecīgi izveidotās grupās, kur katrs izsaka savu viedokli vai vērtējumu un dalās pieredzē, kā arī saņem informāciju no citiem.

Simulācija

Situāciju izspēles metode, kurai, salīdzinot ar lomu spēli, raksturīga lielāka nenoteiktība skolotāja piedāvātajā situācijas aprakstā, elastīgums un sarežģītība.

Situāciju analīze

Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem reālas vai izdomātas situācijas aprakstu (rakstiski vai mutiski), audio vai videoierakstu un uzdod jautājumus par šo situāciju. Skolēni pārrunā, analizē, pieraksta, secina un atbilstoši situācijas analīzes mērķim veido kopsavilkumus vai ieteikumus.

Situāciju izspēle

Mācību metode, kurā skolotājs piedāvā skolēniem reālas vai izdomātas problēmsituācijas aprakstu (rakstveidā vai mutvārdos). Skolēni meklē situācijas risinājumus, izspēlējot situāciju lomu spēlē (ja situācijas aprakstā skaidri definētas

dalībnieku lomas) vai simulācijā (ja lomas situācijā ir nenoteiktas vai neviennozīmīgas). Metodi īstenojot, skolēni var veidot un izspēlēt iespējamās situācijas attīstības scenārijus, un saņemt atgriezenisko saiti no citiem skolēniem un skolotāja. Skolotājs var modelēt izspēlei skolēnu dzīves pieredzei līdzīgas situācijas.

Spēle

Noteiktu darbību kopums vēlamā rezultāta sasniegšanai, kam piemīt sacensības pazīmes un kas ietver ne tikai prasmju un iemaņu mērķtiecīgu, noteikumiem atbilstošu izmantošanu, bet arī nejaušības elementus un brīvas interpretācijas, darbības un rīcības iespējas. Spēle veicina izziņas spēju, sadarbības prasmju un radošuma attīstību un veicina spriedzes samazināšanos.

Stāstījums (izklāsts, lekcija)

Mācību metode, kuru īstenojot skolotājs vai skolēns izklāsta kāda temata saturu (piem., idejas, viedokļus, faktus, teorijas vai notikumus), bet klausītāji (piem., citi skolēni) klausās, veido pierakstus atbilstoši uzdevumam, uzdod jautājumus.

SVID analīze

Ārējo (iespējas un draudi) un iekšējo (priekšrocības un trūkumi) ietekmes faktoru noteikšanas metode. Metode ļauj izvērtēt un prognozēt indivīda, grupas vai organizācijas un apkārtējās vides faktoru mijiedarbību.

Venna diagramma

Grafiskais organizators, kuru izmanto kopīgā un atšķirīgā noteikšanai un jēdzienu definēšanai. Venna diagrammu zīmē kā vairākus, parasti divus vai trīs pārklājošos aplus. Diagramma ļauj uzskatāmi parādīt dažāda rakstura attiecības starp jēdzieniem, grupām, kategoriju kopām u.c. Atspoguļojot informāciju diagrammā, aplu daļās, kuras nepārklājas, raksta atšķirīgo, daļās, kurās apli pārklājas – kopīgo. Apkopojot individuāli vai mazajās grupās izveidoto Venna diagrammu saturu, skolotājs, uzklusot argumentētus skolēnu viedokļus, var veidot lielu diagrammu uz tāfeles un organizēt diskusiju par jēdzienu attiecībām.

Viktorīna

Spēles veids, kas liek skolēniem koncentrēt zināšanas, saskatīt būtisko, lietu un parādību loģisko kārtību un noformulēt to vārdos. Skolēnus var iesaistīt viktorīnā kā dalībniekus, kā arī var piedāvāt skolēniem pašiem mācību procesā veidot uzdevumus.

Vizualizēšana

Mācību metode, kurā skolotājs vai skolēni informācijas uztveres atvieglošanai un papildināšanai izmanto vai patstāvīgi izveido simboliskus uzskates līdzekļus (īstenības objektu attēlus ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību), piem., domu kartes, shēmas, diagrammas, tabulas, plānus, kartes, zīmējumus u.c.. Lietojot vizualizācijas metodes, skolēni pilnīgo vizuālo uztveri, apgūst skaidrāku redzējumu uz lietām un pilnveido spēju paskatīties uz problēmām no cita skatupunkta un ieraudzīt problēmu risinājumu skaidrākā perspektīvā.

Zinātniskās pētniecības darbs

Mācību metode, kuru īstenojot skolēni patstāvīgi vai ar skolotāja palīdzību izvēlas pētāmo problēmu, izvirza pētījuma jautājumus vai hipotēzi, definē pētījuma mērķi un uzdevumus, izvēlas pētniecības metodes, kā arī plāno un veic pētījumu. Pētījuma noslēgumā, pamatojoties uz tā rezultātiem, skolēni izdara secinājumus, sagatavo pētījuma atskaiti un iepazīstina ar pētījuma rezultātiem citus skolēnus.

KARJERAS IZGLĪTĪBAS ĪSTENOŠANAI IETEICAMIE METODISKIE UN INFORMATĪVIE RESURSI

Karjeras attīstības atbalsta īstenošanai ir pieejami dažādi metodiskie un informatīvie resursi: gan ieteicamā literatūra, gan palīgmateriāli (bukleti, infografikas, uzziņu materiāli u.tml.), gan audio un videomateriāli.

Ieteicamā literatūra

- Amundsons N., (2016). *Aktīvā iesaistīšanās. Esība un darbība karjeras konsultēšanā*. izd. Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Amundsen_book_FINAL.pdf
- Baldiņš A., Raževa A., (2001). *Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē*. Rīga: Pētergailis.
- Daija Z., Panasina I., (2000). *Veido savu karjeru pats! Grāmata patstāvīgai profesijas izvēlei*. Rīga: Profesionālās karjeras izvēles centrs.
- *Darba pasaules un karjeras iespēju izpēte / Ieteikumi skolotājiem, klašu audzinātājiem projektu nedēļas vadīšanai 7. -9. klasēs*, (2004). Rīga: PIAA.
Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/library/files/original/Darba_pasaules_un_karjeras_iespeju_izpete.pdf
- Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G., (2008). *Interesantas idejas klases audzinātājam*. Rīga: RaKa.
- Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G., (2008). *Mūsdienīga skolēna portfolio*. Rīga: RaKa.
- Ertelts B.J., Šulcs V. *Karjeras konsultēšanas kompetences*, (2008). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/karjeras_konsult_kompetences_2008.pdf
- *EMKAMPT karjeras atbalsta glosārijs*, (2013). Rīga.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/19710/glossary_web_emkapt.pdf
- Hārtungs P., Savicks M. *Mans karjeras stāsts. Autobiogrāfiska darba burtnīca sekmīgai dzīvei un karjerai*. Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Savicka_darba_burnica.pdf
- *Iepazīsti sevi! Psiholoģiskie testi*, (1997). Sast. F. Kvīna – Šica. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Kalme A., *Kāds es esmu? Pašizziņas testi*, (2008). Rīga: Zvaigzne ABC.
- *Karjeras atbalsta sistēma Latvijā*, (2012). Rīga: VIAA. Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/guidance_system_lv.pdf
- *Karjeras konsultēšanas metodes*, (2009). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_kons_metodes.pdf
- Lemešonoka I., *Kompetenču pieeja karjeras izglītībā skolā. Rokasgrāmata skolotājiem. Metodiskie materiāli*, (2018). Rīga: Zvaigzne ABC.
- Lemešonoka I., *Vecāku atbalsts bērnam veiksmīgas karjeras veidošanā. Rokasgrāmata skolotājiem un vecākiem. Metodiskie materiāli*, (2020). Rīga: Zvaigzne ABC.
- *Metodiskie materiāli klašu audzinātājiem*. Rīga: PIAP aģentūra.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/kipnis_metodiskie_materiali/

- *Karjeras attīstības atbalsts. Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi*, (2008). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_attiistiibas_atbalsts_2008.pdf
- *Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās vidējās izglītības iestādēm*, (2019). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/KAA_pasakumu_plana_paraugs_visparejas_izglitibas_iestadem.pdf
- *Karjeras izglītība skolā*. Pieredze 2009, (2010). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izgliitiiba_skolaa_2010.pdf
- *Karjeras vadības prasmes mācību priekšmetu standartu saturā*, (2016). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/38233_Karjeras_vadibas_buklets.pdf
- *Karjeras ziņas*. Rīga: VIAA. Pieejams: https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/kad_zinu_izdevumi/
- Korna E. *Karjeras izglītība*, (2011). Rīga: RaKa.
- *Mans bērns izvēlas karjeru*. (2010). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/mans_berns_izvelas_karjeru_web.pdf
- *Pedagoga karjeras konsultanta profesijas standarts*. Pieejams: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0367.pdf>
- *Profesiju aprakstu katalogs*. (2007). 1.sēj. Rīga: PKIVA. Pieejams: http://www.jsjg.lv/wp-content/uploads/2009/02/profesiju_aprakstu_katalogs_A4.pdf
- *Rokasgrāmata pedagogiem karjeras konsultantiem individuālo karjeras konsultāciju īstenošanai vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs*, (2020). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Rokasgramata_IKK_istenosanai_2020.pdf
- Stabiņš J., Pupiņš M., (2008). *Ieteikumi karjeras veidošanai. Mācību līdzeklis sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa.
- *Starptautiskā karjeras atbalsta metodikas rokasgrāmata darbam ar grupu*, (2012). 2.izd. Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/viaa_naviguide_interactive.pdf
- Templers R., (2007). *Veiksmīgas karjeras likumi*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- *100 metodikas karjeras attīstības atbalstam*, (2019). Rīga: VIAA.
Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/78532_100_KAA_Metodikas.pdf

Palīgmateriāli

- Infografika – *Izvēlies izglītību Latvijā!* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/73183_Izglitiba_LV_VIAA_infografika_v4_3.pdf
- Infografika – *Karjeras atbalsta sistēmas dalībnieki un to lomas. Pedagoģa karjeras konsultanta sadarbības partneri.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Karjeras_atbasta_sistemas_dalibnieki_un_to_lomas.pdf
- Infografika – *Karjeras orientēšanās karte.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_karjeras_orientesanas_karte.pdf
- Infografika – *Tavs dzīves navigators. Karjeras vadības prasmes.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_karjeras_prasmes.pdf
- Infografika – *Vienlīdzīgas karjeras iespējas sievietēm un vīriešiem.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/VIAA_infolapa_210x297mm_WEB.pdf
- Infografika – *Kā iepazīt uzņēmumu?* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Ka_iepzit_uznemumu.pdf
- Spēle – *Iepazīsti profesijas!* Sākumskolas skolēniem. VIAA. Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/92892_Spele_iepazisiti_profesijas.pdf
- Infografikas – *Mācību priekšmeti ir būtiska profesijas sastāvdaļa.* Pieejams:
 - tehnoloģiju un zinātņu pamati: https://viaa.gov.lv/library/files/original/eksaktie_prieksmeti_infogr.pdf
 - priekšmetu cikls “Cilvēks un sabiedrība”: https://viaa.gov.lv/library/files/original/sabiedriba_infogr.pdf
 - mākslas priekšmeti: https://viaa.gov.lv/library/files/original/maksla_infogr.pdf
 - valodas: https://viaa.gov.lv/library/files/original/valodas_infogr.pdf
- Origami kubs – *Veido savu karjeru pats!* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/48455_VIAA_origami_labots_internetam.pdf
- Lidmašīnas trafarets – *Izpēti izglītības iespējas! Iepazīsti savu profesiju!* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/44368_VIAA_lidmasina_repro_labots_internetam.pdf
- *Braukt vai nebraukt?* Tiešsaistē pieejami interaktīvi testi un anketas jauniešiem, drukājamas darba lapas pedagogiem, uzziņas par mācībām, praksi un brīvprātīgo darbu Eiropā. Pieejams: <http://brauktvainebraukt.lv/home>
- Infografika – *Ko es zinu par mobilitāti?* Pieejams: https://viaa.gov.lv/files/news/727/ko_es_zinu_par_mobilitati_final.pdf
- Mācību metodiskais līdzeklis – *Karjeras kompass.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/karjeras_kompass_2016.pdf
- Infografika – *Tavas attīstības iespējas skolas laikā.* Pieejams: <https://viaa.gov.lv/library/files/original/Prasmes.pdf>
- Infografika – *Tālākās izglītības ceļi pēc 9. un 12. klases.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/library/files/original/Izglitibas_celji_fdp.pdf

- Infografika – *Kā plānot karjeru?* Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika02_ka_planot_karjeru_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Kas Tev jāuzzina par sevi, lai veiksmīgi plānotu karjeru?* Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika04_kas_tev_jaauzina_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Kā iepazīt profesijas?* Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika01_ka_iepazit_profesiju_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Kā izvēlēties piemērotāko izglītības iestādi?* Pieejams: https://www.viaa.gov.lv/files/news/732/infografika03_ka_izveleties_skolu_150x297mm_screen.pdf
- Infografika – *Latvijas izglītības sistēmas shēma.* Pieejams: http://www.niid.lv/sites/default/files/upload/rakst_blds/shemalv_lzglit_sist_aic_2018_corr.png
- Ziņu portāla lsm.lv sadaļa – *Jauniešu nodarbinātība.* Pieejams: <https://www.lsm.lv/temas/jaunieshu-nodarbinatiiba/>
- Buklets – *Progresīvās profesijas.* Pieejams: <https://equal.sif.gov.lv/faili/buklets.pdf> 6
- *Karjeras nedēļa – ikgadēja tradīcija, kas turpinās pašvaldībās.* Pieejams: https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/karjeras_nedela/par_karjeras_nedelu/
- *Nacionālā izglītības iespēju datu bāze.* Pieejams: <http://www.niid.lv/>
- *Profesiju pasaule.* Pieejams: <http://www.profesijupasaule.lv/>

Audio un videomateriāli

- Animācija – *Vecāki virza meitu medicīnā + karjeras konsultantu komentāri.* Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=iDtvRVnTGaM&feature=emb_title
- Animācija – *Dēls vēlas iegūt profesiju + karjeras konsultantu komentāri.* Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=DPZGzVYcKfE>
- Animācija – *Jaunieša saruna ar vecākiem + karjeras konsultantu komentāri.* Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=_kv-J2qEuO8
- *Karjeras nedēļas diskusija jauniešiem – Uzklauti, padomā un izlem pats!* Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=csxpR1BPdGU>

- Karjeras nedēļas diskusija vecākiem, pedagogiem, karjeras konsultantiem – *Karjeras lēmums. Kā virzīt? Kā runāt? Kā atbalstīt?* Pieejams: <https://www.youtube.com/watch?v=SQiLyPrJEiw>
- Tavai Karjerai – *Tavas karjeras izvēles pamatsolji*. Pieejams: https://youtu.be/6a_ZzHIT6Oo
- Tavai Karjerai - *Kā veiksmīgi uzsākt studijas augstskolā?* Pieejams: <https://youtu.be/-QDPqvjOfHA>
- Tavai Karjerai – *Vecāki – bērna karjeras atbalstam*. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=PNu-2bE1XCM&feature=emb_title
- Tavai Karjerai – *Kāpēc izvēlēties IT nozari?* Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=hKuS5YDqMzY&feature=emb_title
- Tavai Karjerai – *Ko nozīmē karjera IT nozarē?* Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=e-qBTf4qapY&feature=emb_title
- Infografika palīdz saprast, kādas prasmes skolēni var apgūt kādā no priekšmetiem skolā, lai turpmāk tās būtu noderīgas, veidojot karjeru. *Mācību priekšmeti, kuri palīdz apgūt prasmes*. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=HAdeENyW5oc&feature=emb_title
- Karjeras nedēļas 2019 spēle. *Jauno profesiju parāde*. Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=7W28MupbO2o&feature=emb_title

Spēles noteikumus var lejupielādēt VIAA mājaslapas sadaļā Informatīvie materiāli. www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater

- Karjeras izvēles rīks – *Karjeras lēmums – kā to pieņemt un kas Tev var palīdzēt? Uzklusi, padomā un izlem pats!* Pieejams: <https://ki.viaa.gov.lv/>
- *Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītības iespējas būvniecības nozarē*. (2008) DVD.
- *Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītības iespējas elektrotehnikas un elektronikas nozarē*. (2007) DVD.
- *Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītības iespējas ķīmijas un farmācijas nozarē*. (2008). DVD.
- *Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītības iespējas mašīnbūves un metālapstrādes nozarē*. (2008) DVD.
- *Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītības iespējas meža nozarē*. (2007) DVD.
- RTU Karjeras centra filmas – *Zaļais pipars*. Pieejams:
 - *Zaļais pipars 1* : https://www.youtube.com/watch?v=RyxQPre5pQI&feature=emb_title
 - *Zaļais pipars2*: <https://www.youtube.com/watch?v=OpvCOOzVQnU>
 - *Zaļais pipars 3*: https://www.youtube.com/watch?v=LVqC0FvyvU4&feature=emb_title

- *Zaļais pipars 4*: https://www.youtube.com/watch?v=h6yh82XxKDw&feature=emb_title
- *Zaļais pipars 5*: https://www.youtube.com/watch?v=OMTW5ABZku0&feature=emb_title
- *Izglītības iespējas Eiropā. Ceļvedis studiju izvēlei ārzemēs.* (2009) DVD.
- *Mana karjera – manās rokās. Enerģētika.* DVD.
- *Mana karjera – manās rokās. Autoceļu būvniecība.* DVD